

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1103250/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליהו הישריק, הרב מיכאל עמוס, הרב אברהם שינדלר

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד צמח גרין)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד מיכאל שפרבר)

הנדון: מיעוט יחסי אישות עקב פוסט־טראומה – טענת 'מאיסות' ו'מקח טעות'

החלטה

דעת הרוב

בפנינו ערעור על שתי החלטות משולבות של בית הדין הרבני האזורי שניתנו ביום כ"ד תשרי תשע"ז (26/10/16) וביום ט' אלול תשע"ו (12/09/16). בהחלטות אלו קיבל בית הדין את תביעת הבעל לגירושין והטיל "חיוב" על האישה לקבל גט מבעלה. להלן החלק האופרטיבי מהחלטות אלו:

החלטה מיום ט' אלול תשע"ו (12/09/16).

"לפיכך בצירוף טענת מאיס עלי באמתלא מבוררת, וטענת מקח טעות ולאור הפירוד הממושך, קיים יסוד בהלכה לחיוב האישה בגירושין, אך בשלב זה בית הדין לא רואה לנכון לחייב את הגירושין, אלא להמליץ ולהציע לאישה להכיר במציאות שאין מנוס מגירושין ולהסכים להתגרש.

על האישה להשיב לבית הדין תוך 14 יום אם המלצת בית הדין מוסכמת, ואם ניתן לקבוע מועד לסידור הגט בהסכמה.

החלטה מיום כ"ד בתשרי התשע"ז (26/10/2016):

"ביום ט' אלול תשע"ו (12/09/2016), ניתנה החלטה מפורטת ומנומקת, ובסיומה נכתב: 'לפיכך בצירוף טענת מאיס עלי באמתלא מבוררת, וטענת מקח טעות ולאור הפירוד הממושך, קיים יסוד בהלכה לחיוב האישה בגירושין, אך בשלב זה בית הדין אינו רואה לנכון לחייב את הגירושין, אלא להמליץ ולהציע לאישה להכיר במציאות שאין מנוס מגירושין ולהסכים להתגרש'.

בעקבות החלטה זו התקבלה תגובה מטעם האישה ממנה עולה שאינה מסכימה להיעתר להצעת בית הדין להתגרש בהסכמה, ומנגד הבעל עומד על פסק דין לחיוב האישה בגירושין לרבות בניגוד להסכמתה.

בנסיבות אלו ועל יסוד הנימוקים המפורטים בהחלטה הנ"ל, בית הדין פוסק שתביעת הגירושין של הבעל מתקבלת ובית הדין מחייב את האישה לקבל

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

גט. בהתאם לכך בית הדין קובע מועד לדיון שבו האישה תתבקש לקבל את הגט ביום שני כ"ז חשוון תשע"ז (28.11.2016) בשעה 10:30.

טענות בא כוח המערערת

בית הדין השתיית את החיוב בגט על בסיס צירוף של שלוש עילות. טענת מאיס עלי, טענת מקח טעות והפירוד הממושך. בא כוח המערערת מסביר כי הטענה העיקרית עליה בנה בית הדין קמא את החלטתו הינה טענת מקח טעות, שהרי לגבי מאיס עלי כתב בית הדין בארוכה כי אינו עילה הלכתית לחיוב בגט. בא כוח המערערת העלה טענותיו העיקריות נגד עילה זו של טענת מקח טעות, אם כי בסוף התייחס גם לטענת מאיס עלי.

לגבי טענת מקח טעות. טוען בא כוח המערערת שתי טענות עיקריות.

1. טענה שכלל לא נטענה. טענה זו של מקח טעות הינה בעלת משקל רב, אך טענה זו של "מקח טעות" לא הועלתה כלל ע"י הבעל בבית הדין קמא. לא על ידיו ולא ע"י עורך דינו. הא כיצד קבע בית הדין קמא מעצמו טענה לעילה לגט, טענה שלא נטענה על ידי התובע, ועליה בנה את חיוב הגט כאשר טענה זו לא נטענה כלל ע"י הבעל. אין כאן אפשרות לטענין. מדובר בבן ישיבה וגם בעורכת דין היודעים היטב לטעון טענה כזו אם היא קיימת. מדובר בטענה מהותית ומרכזית שבוודאי לו היה לה מקום היה הבעל טוען זאת.

2. יתירה מכך, מחמת מצב זה, שכלל לא נטענה טענה של מקח טעות בבית הדין קמא, זה הביא לכך שכלל גם לא ניתנה לאישה ולעורך דינה כל אפשרות להתגונן מפניה. לא התקיים כל דיון בבית הדין קמא בנושא ההלכתי/משפטי ולא בהיבט העובדתי של טענה כזו של "מקח טעות".

3. טענה עובדתית. בית הדין קמא קבע כי היה כאן "מקח טעות" על בסיס קביעה נוספת לפיה לא ידע הבעל כלום ממה שעבר על אשתו טרם הנישואין. זאת קבע בית הדין על סמך שהאישה עצמה לא ידעה על כך. טוען בא כוח המערערת כי בסיס זה מוטעה ואינו נכון. האישה עברה שתי התעללויות. ביחס לאירוע שעברה בהיותה קטנה ע"י אביה, אכן הדחיקה אותו ולא ידעה על השלכותיו. אך היה אירוע נוסף ע"י השותף במקום עבודתה שהיה בשלב שבו היתה כבר מודעת לדבר ואותו לא הדחיקה. ואת דבר האירוע השני היא סיפרה לבעלה טרם הנישואין. בבית הדין קמא אכן לא הועלתה טענה זו אבל לדברי בא כוח המערערת זה מפני שכלל לא עלתה טענת מקח טעות. לו היה הדבר עולה הייתה גרסת האישה עומדת לבירור אך משטענה זו כלל לא נטענה גם היסוד העובדתי עליו בנה בית הדין קמא את החלטתו הינו שגוי ומוטעה.

לגבי טענת מאיס עלי

בא כוח המערערת טוען כי הבעל כלל לא אמר מילים אלו כלל בכל מהלך הדיונים בבית הדין קמא. הבעל כלל לא אמר מה "מאוס" עליו. אם כן, איך ניתן לומר כלל אמתלא ברורה. טענה כזו לא הוכחה כלל בבית הדין קמא מהסיבה שהיא כלל לא נטענה.

עוד הוסיף, כי היתה הכחשה עמוקה בין הצדדים באשר לתדירות קיום יחסי אישות שהיו ביניהם.

כמו כן טען, כי הטענה כאילו האישה אינה יכולה לתפקד אינה נכונה כלל. הילדים במשמורתה ואין לאף אחד השגות על כך. לו היה לבעל טענות אמיתיות על חוסר התפקוד של

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האישה לא היה מסכים שהיא שאינה יכולה לתפקד תגדל את הילדים ותקבל את משמורתם. הבעל רק ידע להתווכח על גובה המזונות.

תגובת בא כוח המשיב

טענות בא כוח המערערת, מועלות לראשונה בפני בית הדין הגדול ולא נטענו בבית הדין קמא. הטענה כאילו היה אירוע נוסף שעבר על האישה מועלה כאן לראשונה והבעל לא שמע על כך רק עכשיו בעת הדיון. ומכיוון שהיא עצמה לא ידעה הרי הבעל גם לא ידע ולא בא בטענה זו. חזר על הטענה כי האישה אינה מתפקדת וכי היה בלגן בבית ומצביע על תמונות על כך.

דיון והכרעה

בית הדין עיין בכתב הערעור ובכתב התגובה לערעור, שמע את באי כח הצדדים ועיין בתיק בית הדין האזורי.

בבית הדין האזורי התקיימו שלשה דיונים בתביעת הבעל לגירושין.

מעיון בכל הפרוטוקולים עולה, כי טענת הבעל לעילת גירושין הייתה כדברי הבעל בדיון הראשון:

“הגעתי למסקנה שלא נוכל להמשיך לחיות ביחד בגלל יחסי האישות ... היא מונעת ממני לעמוד בארבע אמות שלה... גם ביחסי אישות היו לה נגדי מגבלות... במשך השנים היו בינינו רק עשר פעמים יחסי אישות.... הרבנים קראו לי מלאך אך אני רוצה להיות בן אדם...” (פרוטוקול כ' אדר א' תשע"ו שורות 3-8)

עלו טענות גם על תסמונת הפרעת דחק פוסט טראומטית. וכן על הבלגן הגדול בבית.

גם בדיון השני, ביום ד' ניסן תשע"ו עלתה שאלת התסמונת של האישה. התקבלה עדות של פסיכולוגית מומחית לפיה הבעל היה דורש קיום יחסים והיא קיימה את רצונו, אך הבעל היה פוגע בה בצורת הסגנון וכן היה אומר לה דברים פוגעים בזמן האינטימי.

גם מכך עולה כי הנושא העיקרי בתביעה היה יחסי האישות והטראומה שהתעוררה ועוררה על מה שעבר על האישה, שזה היה גורם למה שהיה ביחסי האישות ביניהם.

בדיון השלישי מיום א' סיון תשע"ו הגדיר בית הדין את הדיון:

“התכנסנו לסיכום טענות הצדדים”.

בא כוח האיש:

הטענה המרכזית: במשך שנים לא התקיים קשר זוגי בין האישה לבעל. הסיבה – הפרעת אישיות שממנו סובלת האישה *PDSD* כתוצאה מניצול מיני שלה ע"י אביה. היא עצמה הדחיקה עובדה זו, ורק כעבור מספר שנים ובעקבות טיפול שעברה התברר לה שנוצלה מינית.

הבעל אמר שיחסי אישות מלאים התקיימו רק לעתים נדירות, וגם כשהתקיימו זה היה עם כל מיני הגבלות לא אנושיות: “אל תגע בי”, “אל תחבק אותי”.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כן עלתה טענת הבלגן:

הבלגן הזה הקיף את כל שטחי החיים שלהם, לא יכול ללמוד אינו יכול להתרכז וכו'.

לפיכך אנו מבקשים לחייב בגט.

כמו כן עלתה הטענה שאין האישה מסוגלת לשמש כאם, והאם טיפול יעזור לזה.

מכל שלושת הפרוטוקולים עולה בבירור כי הטענה שהועלתה ע"י המערער הייתה על חוסר ביחסי אישות. לדבריו, היו בכל חיי הנישואין רק פעמים מועטות (עשר פעמים) שבהן קיימו יחסי אישות. טענה נוספת היתה עניין הבלגן בבית.

עברנו על כל הפרוטוקולים ואכן לא מצאנו כי סוגיית "מקח טעות" עלתה כלל לדיון. היא לא נטענה מעולם לא ע"י הבעל עצמו ולא ע"י בא כוחו. איננו עסוקים בקביעה של ההשלכות שיש לכך על טענה זו, אך מן הבחינה הדיונית, ברור כי סוגיית מקח טעות במקרה זה, לא עמדה כנושא לדיון, לא מהפן העובדתי ולא מהפן המשפטי הלכתי, סוגיה זו לא מוצתה בבית הדין קמא כלל ובוודאי שלא עמדה למבחן הראיות.

הדברים הנ"ל נכונים גם ביחס לבסיס השני של טענת "מאוס עליו". חזרנו על כל הפרוטוקולים ולא מצאנו שום רמז לכך שהבעל טוען טענה כאילו האישה דוחה אותו. נהפוך הוא, לכל אורך הדיונים טען הבעל בבית הדין קמא, על כך שרוצה יותר יחסי אישות ויותר קירבה לאישה, וטענתו היתה שהיא מנעה ממנו. טענה זו אינה מסייעת – בלשון המעטה – לטענת מאוס עליו. לא נזכרה מפי הבעל כל טענה שבגין כך היא "מאוסה עליו" ולא נאמרה מפי הבעל כל הגדרה מה מאוס עליו, ובוודאי שקשה להגדיר פה את ה"אמתלא ברורה".

אנו סבורים כי בשלב זה שבו לא נתבררו הדברים הנ"ל בבית הדין, הן במישור הטענות והן במישור הראייתי, לא ניתן היה לבסס את חיוב הגט על העילות שהוזכרו בהחלטת בית הדין קמא.

על פי האמור מוחלט:

א. הערעור מתקבל.

ב. מחזירים את התיק לבית הדין האזורי לקיום דיון מחדש בתביעת הגירושין של הבעל לשמיעת טענות – ככל שישנן כאלו – שלא הועלו בדיונים הקודמים לרבות דיונים להוכחות, ובכלל זה גם לשקול ולהחליט אם אי העלאתן בדיונים עד כה מאפשרת להעלותם בשלב הדיון הנוסף.

ג. מבוטל בזאת חיוב הגט שהוטל על האישה בהחלטות בית הדין האזורי מיום ט' אלול תשע"ו ומיום כ"ד תשרי תשע"ז. כל עוד לא ייקבע אחרת ע"י בית הדין האזורי ורק לאחר שיקיים דיונים נוספים בתיק זה כאמור בסעיף ב' הנ"ל, אין האישה חייבת לקבל גט.

ד. אין צו להוצאות.

ה. ניתן לפרסם בהשמטת פרטים מזהים של הצדדים.

הרב אליהו הישיריק

מצטרף לאמור

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הרב אברהם שינדלר

דעת המיעוט

על פי טענות הבעל ובא כוח אכן בנידון דידן ודאי יש טענת מאיס עלי, אמנם לא נמצא בדיוני בית הדין לשון זו, מכל מקום אין צריך דוקא לשון זו, אלא צריך שיאמר לשון אשר בנסיבות המקרה ישתמע ממנו כי במצב זה יש כאן מאיסות.

הנה סברא זו נמצאה בתשובת מהר"א ששון, אומנם שם הוא דן האם המאיסות יוצאת מחמת הבעילה או מחמת דבר אחר, והכריע שם שאף שהמאיסות לא התחילה מחמת הבעילה, מכל מקום מקרי מאיס שלשון שנאתיו לא יקרא עוד בעלי, "הוא מאיס עלי".

הנה מהר"א ששון בספרו תורת אמת (סימן קפו, הובא בבאר היטב ס"ק יב וב"אוצר הפוסקים" ס"ק יד) נסתפק בזה וז"ל:

"וזה עיקר דברי הספק הוא אי בעינן 'מאיס עלי' מחמת בעילה או לא, כי הנה הרמב"ם בפרק י"ד מהלכות אישות הלכה ח' כשבא להזכיר דין 'מאיס עלי' כתב שואלים אותה מפני מה מרדה, אם אמרה מאסתי ויאני יכולה להבעל לו מדעתי, נראה מתוך דבריו המדוקדקים בכל מקום שכוונתו לאמר דמה שאמרה הגמרא (כתובות סג:) 'מאיס עלי' היינו שתהיה טענתה שאינה יכולה להבעל לו מחמת מיאוס, וכמו שמתוך דקדוק תיבת 'מאיס עלי' כבשר חזיר אבל אם לא היתה טענתה מחמת מיאוס הבעילה, לא הויה טענת 'מאיס עלי'. ואף שתאמר 'איני רוצה בו או שנאתיו או לא יקרא בעלי'... אין מורים אלו הלשונות על טענת 'מאיס עלי' שאפשר שהשנאה לא היתה מחמת מיאוס רק מחמת קטטה ומריבה או דבר אחר ואז לא הויה טענת 'מאיס עלי'.

ויש עוד מעט ראייה על זה מדקאמר בגמרא הכי דמי מורדת אמר אמירא אמרה בעינא ליה ומצערנא ליה. אבל אמרה 'מאיס עלי', כייפינן. ואם איתה דכל שאינה רוצה בו, הויה כטענת 'מאיס עלי' אמאי שינתה הגמרא מלשונו הא דקאמר בעינא ליה... הוי ליה למימר אבל אמרה לא בעינא ליה... ומדנקט לישנא ד'מאיס עלי' משמע דבדוקא נקט ליה אבל דלא אמרה מאסתי ו'אע"ג דקאמרה שנאתיו איני רוצה בו לא יקרא עוד בעלי וכו' אפשר דלא הויה טענתה טענת 'מאיס עלי' כל זה אפשר לצדד בזה.

ואפשר לומר גם כן להיפך ד'מאיס עלי' הוא פירוש שנאתיו איני רוצה בו... דהיינו "מאיס עלי" היינו שנאתיו וכמו שמצינו להרמב"ם עצמו שסיים בלשונו שם ואמר שאינה כשבויה שתבעל לשנאווי לה ולא אמר למאיס עליה... ומאי דלא נקט בגמרא לא בעינא ליה היינו לדייקי שאנו צריכים לידע שיש שם אמתלא לכשתהיה שם שנאה.

ויש עוד ראייה ממה שכתב בטור בשם רבינו מאיר מרוטנבורג שכתב שהיה דין דין "מאיס עלי" כשלא היה הולך בדרך ישרה ומכלה ממנו (הובא ברמ"א סעיף ג'). הרי אע"פ שלא היתה המאיסות מחמת הבעילה, רק מאיזה דבר נכון ומתקבל סגי... ועוד ראייה מדברי הרא"ש בפסקים (כתובות פרק ה סימן לה)."

ומסיים בתורת אמת:

"כל זה אני מסופק בנ"ד ולא מצאנו בשום מקום מהפוסקים הכרח גמור ולא אפילו מקצת הכרח בשום צד מהצדדים הללו ואפשר שהם הניחוהו לרב פשוטו".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"ומכל מקום המכוון אצלי שכל שאינה רוצה בו, ואומרת "שנאתיו לא יקרא עוד בעלי", הוּיָא "מאיס עלי".

אכן כל מה שהבאתי את דברי מהר"א ששון הם רק כדי לבאר כי אמירת "שנאתיו לא יקרא עוד בעלי", הוּיָא "מאיס עלי". והאם בנידון דידן יש מקבילות לזה.

הנה בדיון מיום כ' באדר א התשע"ו (29/02/2016) אמר הבעל:

הבעל: אנחנו נשואים זה לזו כשתים עשרה שנה.

עשינו נסיון לשלום בית, והגעתי למסקנה שלא נוכל להמשיך לחיות ביחד בגלל יחסי האישות. האישה עברה בילדותה התעללות מינית מגיל שנה וחצי ועד גיל 9. בפועל זה משפיע בכך שהיא מונעת ממני לעמוד בארבע אמות שלה. כך זה בשגרה. היא טבלה ובכל זאת היו בעיות. במשך 9 חודשי הריון היא לא נתנה לי לגעת בה באצבע הקטנה. גם ביחסי אישות היו לה נגדי מגבלות, שאעשה זאת מהר והיו עוד מגבלות.

לאחר שנתיים שלא היו ביננו יחסי אישות ואפילו לא נגיעה. היא שלחה את הילדים אל השכנים והיא שידלה אותי לקיים אתה יחסים, וגם אז זה היה נורא בגלל התסמונת שתוארה. לא אשוב אליה כי סבלתי ממנה מספיק. אני רוצה בחיים חדשים עם אישה נורמלית.

[...]

האיש: אני [איני] רוצה לחיות אֶתה. ההחלטה שלי לא תשתנה. זו החלטה סופית ולא הפיכה. מאידך, אני אוהב את הילדים ורוצה להיות איתם ולשמור עמם על קשר.

גם במכתב שכתב לבית הדין כתב עיקר הבעיות הם מבחינה מינית בני לבין אישתי, הטראומה שהיא עברה משליכה על חיי הנשואין בינינו, אני מיואש ברמה הכלכלית הנפשית, ולוקח ממני כוחות נפשים.

בא כוח הבעל הוסיף ואמר:

"הבעל אמר שיחסי אישות מלאים התקיימו רק לעתים נדירות, וגם כשהתקיימו זה היה עם כל מיני הגבלות לא אנושיות: "אל תגע בי", "אל תחבק אותי".

התסמונת אינה רק בתחום המיני, אלא יש לה השפעות רחבות לכל תחומי החיים, כולל אכילה שינה,

יכולת ריכוז, ויכולת קיום יחסים בין אישיים. יש לה אפקט משתק. אדם כזה מאבד כושר תקשורת.

הבלגן הזה הקיף את כל שטחי החיים שלהם, לא יכול ללמוד אינו יכול להתרכז."

ועתה נבא לבאר הנה מהר"א ששון כתב כי מי שאומרת "שנאתיו לא יקרא עוד בעלי", הוּיָא כאומרת מאיס עלי והשאלה האם בנידון דידן יש אמירות המקבילות לזה.

הנה בנידון דידן אומר הבעל:

"איני רוצה לחיות אֶתה ההחלטה שלי לא תשתנה. זו החלטה סופית ולא הפיכה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

והיא שידלה אותי לקיים אתה יחסים, וגם אז זה היה נורא בגלל התסמונת שתוארה.

לא אשוב אליה כי סבלתי ממנה מספיק, אני רוצה בחיים חדשים עם אישה נורמלית.

גם ביחסי אישות היו נגדי מגבלות, שאעשה זאת מהר והיו עוד מגבלות, היא לא נתנה לי לגעת בה באצבע הקטנה."

הנה המעיין בדברי הבעל יראה כי ודאי יש כאן מאיס עלי. וזה לא מאיס עלי רק מחמת דברים שאינם קשורים לחיי אישות אלא זה המאיס עלי שבא מחיי אישות שבזה לא הסתפק המהר"א ששון וכל מה שהבאתי דבריו זה רק כדי להוכיח כי שנאתיו לא יהיה בעלי הוי טענת מאיס עלי ובנידון דין המקביל – "איני רוצה לחיות איתה, ההחלטה שלי לא תשתנה. זו החלטה סופית ולא הפיכה", "לא אשוב אליה כי סבלתי ממנה מספיק", "לקיים אתה יחסים, וגם אז [לאחר זמן רב שלא קיימו יחסי אישות] אז זה היה נורא בגלל התסמונת שתוארה".

וכאן יש אמתלא מבוררת לעיני כל הרי כולם מודים כי האישה סובלת מפוסט טראומה והתסמונת אינה רק בתחום המיני, אלא יש לה השפעות רחבות לכל תחומי החיים, כולל אכילה, שינה, יכולת ריכוז ויכולת קיום יחסים בין אישיים. יש לה אפקט משתק. אדם כזה מאבד כושר תקשורת.

ואין לטעון אם כן כל אדם שיאמר לא רוצה את אשתי איני חוזר אליה, נאמר דהוי טענת מאיס עלי, זה לא, כי בנידון דין יש אמתלא מבוררת שאין חולק עליה.

אלא שעדיין יש לשאול אך זה מתיישב עם טענותיו, כי הוא רצה עוד יחסי אישות אם הוא מואס בה.

על זה יש להשיב בפשטות כי אכן הבעל רצה ביחסי אישות אולם רצה יחסי אישות נורמלים [כמו שאמר אישה נורמלית], אולם כאשר הם הולכים לטיפול ומשקיע למעלה מ\$40.000 ומה שיוצא זה שלא נותנת לו לגעת בה אפילו באצבע, ויחסי אישות צריך לקיים מהר ועם מגבלות. ולבסוף כשיש יחסי אישות הוא אומר "זה נורא", ועל זה הוא טוען סבלתי ממנה הרבה, ודאי שזה מביא אותו למאיסות, אף שרצה בהתחלה יחסי אישות. לכן הוא אמר הטרומה שהיא עברה משליכה על חיי הנשואין בנינו אני מיואש ברמה הכלכלית הנפשית, ולקח ממני כוחות נפשים.

הנה כל זה כתבנו על פי דברי הבעל אולם מעיון בפרוטוקולי בית הדין קמא ובית הדין הגדול נמצא שהאישה מכחישה לכל אורך הדרך את דברי הבעל.

ונצטט מדבריה בדיון שהתקיים ביום כ' באדר א התשע"ו (29/02/2016).

"יחסי האישות ביננו היו טובים. זה היה לפחות פעם ביום.

היתה רק פעם אחת, לפני חמש שנים, שמנעתי ממנו מגע. הבעיות החלו שישה עד שמונה חודשים לאחר החתונה בהדרגה.

חשבתי שהמניעה היא ההריון. היתה לי בעיה. לאחרונה היו ביננו יחסי אישות חודשיים לפני עזיבת הבעל את הבית. אני מודעת לכך שהיתה ביננו בעיה. הלכנו לטיפול כדי להתרפא. הטיפול הצליח בכך שהביא ליחסים בריאים ביננו. גם המטפלת יודעת על השיפור. בזמן הטיפול היו ביננו יחסי אישות פעם עד פעמיים בשבוע.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

גם בדיון שהתקיים בתאריך 7.6.2016 אמרה האישה:

"האישה: בחיי הנישואין סבלנו ביחד, ואני עבדתי מאוד קשה כדי להרפות מהסבל והצלחתי, ואני מתפקדת כאישה ומקיימת את הבית. בפעם האחרונה שקיימנו יחסים הוא החליט לעזוב, והוריו הגישו תביעה לפינוי. הוא עזב בגלל תביעת הפינוי ולא בגללי".

גם בדיון בפנינו הכחיש בא כוח האישה את טענת הבעל כי היו ביניהם רק עשר פעמים יחסי אישות:

"ב"ד: יש שם הכחשה גדולה מאד, יחסי אישות בין 10 פעמים לאורך שנים לבין 10 פעמים בשבוע.

בא כוח המערערת: כבודו באמת סבור שאם היה 10 פעמים האיש היה יושב פה?! השאלה האם האישה רוצה ויכולה לחיות ומסוגלת לחיות כדרך כל הארץ. בית הדין הרבני אינו מומחה הוא לא מינה מומחה אחר. בית הדין הרבני מומחה לפוסט טראומות?

עוד מלין בא כוח המערערת כי לא ניתן לו לחקור בענין זה, ולהוכיח כי היו יחסי אישות, ולא רק לעתים רחוקות.

הנה מאחר ויש הכחשה בין הצדדים בזה, מצאנו במפורש את דברי מהרי"ו שהביאו הרמ"א (בשולחן ערוך אבן העזר הלכות כתובות סימן עז סעיף ג).

בטוענת מאיס ואינה נותנת אמתלא מבוררת לדבריה, אבל מ"מ נותנת אמתלא ואין בזה רמאות, והב"ד ידונו בזה לפי ראות עיניהם (מהרי"ו סימן כ). ויכולין להשביע אותה על כך, אם טוענת באמת מאיס עלי (שם), וכן ראוי להורות..."

על כן מאחר ובנידון דידן יש הכחשה בין הצדדים, ואף שיש לבעל אמתלא מבוררת, מכל מקום מאחר ובא כוח האישה טוען כי לא נתנו לו לטעון בנקודה זו, על כן בית הדין מחזיר את הצדדים לטעון בענין טענת מאיס עלי בלבד. ואם בית הדין קמא יעמוד בדעתו כי אכן טענת מאיס עלי עומדת במקום, הרי שפסק הדין לחיוב האישה בגט עומד על מקומו, ובית הדין הגדול לא יתערב בזה. מאחר והוא מכיר את הנפשות העומדות בפניו, והוא מכירם זמן רב.

טענת מקח טעות

עוד טוען בא כוח האישה בערעור, כי טענת מקח טעות זו טענה שכלל לא נטענה. טענה זו של מקח טעות הינה בעלת משקל רב, אך טענה זו של "מקח טעות" לא הועלתה כלל ע"י הבעל בבית הדין קמא. לא עלתה על ידיו, ולא ע"י עורך דינו. הא כיצד קבע בית הדין קמא מעצמו טענה לעילה לגט, טענה שלא נטענה על ידי התובע, ועליה בנה את חיוב הגט, כאשר טענה זו לא נטענה כלל ע"י הבעל. אין כאן אפשרות לטענינו. מדובר בכך שישבה וגם בעורכת דין היודעים היטב לטעון טענה כזו, אם היא קיימת. מדובר בטענה מהותית ומרכזית, שבדוא"ל, לו היה לה מקום, היה הבעל טוען זאת.

טענה זו יש לדחות, וכי בית הדין טען לבעל, הרי הבעל הוא שהביא את כל סיפור המעשה לפניו, ומבקש לאור הדברים שהוא אמר לבית הדין דונו לי וחייבו את האישה בגט, והוא אינו נותן טעם למה לחייב בגט. ובית הדין מגיע למסקנה כי יש כאן לפי הדברים המועלים לפניו, ע"י הבעל, כי יש כאן מקח טעות. וכי בית הדין בכה"ג מנוע מלפסוק ולומר את טעמו, אלא ודאי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עצם סיפור המעשה והדברים שטוען אחד הצדדים, הם טענותיו, ולכן כל היוצא מהם הם טענותיו ועל פיהם דן בית הדין.

הרמ"א כתב בשולחן ערוך (אבן העזר הלכות גיטין סימן קנד סעיף ג):

"הגה: וכן איש שרגיל לכעוס ולהוציא אשתו מביתו תמיד, כופין אותו להוציא, כי ע"י אינו זנה לפעמים ופורש ממנה בתשמיש יותר מעונתה והוי כמורד ממזונות ותשמיש (תשובת הרשב"א סימן תרצ"ג). ועיין לעיל סימן ע' וע"ז."

וכי יעלה על הדעת שאישה שתבא לבית הדין ותטען כי בעלה רגיל לכעוס, ולהוציא אותה מביתו תמיד, ולא תטען כי בגלל זה הוא נמנע ממנה עונה ומזונות, וכי בית הדין לא יחייב אותו בגט בגלל שדינו כמורד ממזונות ומעונה? והרי רמ"א כתב וכן איש שרגיל לכעוס ולהוציא אשתו מביתו תמיד, כופין אותו להוציא ולא שהיא טוענת כי הוא מורד מתשמיש וממזונות.

עוד מלין בא כוח האישה כי מחמת מצב זה, שכלל לא נטענה טענה של מקח טעות בבית הדין קמא, זה הביא לכך שכלל גם לא ניתנה לאישה ולעורך דינה כל אפשרות להתגונן מפניה. לא התקיים כל דיון בבית דין קמא בנושא ההלכתי משפטי ולא בהיבט העובדתי של טענה.

בטענה זו צודק בא כוח האישה כי צריך לתת לצד שכנגד לטעון בענין זה, ולהביא את ראיותיו. אולם בנידון דידן אין כל נפקות, הרי כל העובדות הנצרכות לקבוע כי הבעל לא ידע ממום זה נתבררו לאשורן, שהרי כולם מודים כי האישה לא ידעה על מה שעברה בילדותה, ולכן גם לא ידעה כי היא יכולה להגיע למצב של פוסט טראומה, ולכן גם הבעל לא ידע מזה. וכן כולם מודים כי המצב היום כי מום זה לא עבר, ואף אם עתה היא התגברה על זה, מכל מקום אין שום בטחון שזה לא יחזור על עצמו. ואדרבא, היו בטיפולים והשקיעו הון עתק למעלה מ \$ 40.000, ובסופו של דבר לאור מצב זה נטש הבעל את הבית. ואף שהאישה התגברה, מכל מקום לא נתרפאה מזה. ואף המומחית שהובאה מטעם האישה אמרה, שלא ניתן להתגבר על זה [לא שתתרפא מהמום אלא שתוכל לתפקד מבלי רצון ושתוף פעולה של הבעל, דבר שאין הבעל מעונין בו,

נמצא כי בנידון דידן איירי בקדש סתם, ונמצאו עליה מומין.

וזה מבואר בשולחן ערוך (אבן העזר הלכות קידושין סימן לט סעיף ה):

"המקדש אישה סתם, ונמצא עליה אחד מן המומין הפוסלים בנשים, או נמצא עליה אחד מנדריים שדרך בני אדם להקפיד עליהם, הרי זו מקודשת מספק."

ועיין פתחי תשובה (אבן העזר סימן לט סעיף קטן ה) שכתב:

"מקודשת מספק. עיין בתשובת גליא (מסכת בקו"א סימן ה') שמצדד לומר דרק לענין איסור אשת איש החמירו בספק, אבל לא לענין איסור רגמ"ה (רבנו גרשום מאור הגולה)."

והביא ראיה מדברי הב"י (ביו"ד סימן רכ"ח), מה שהביא שם תשובת הרמב"ן והרשב"א. וכמו שכתבו בית הדין קמא על פי פסקי דין רבניים (חלק ה עמוד 201).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מסקנא דדינא

- א. בית הדין מחזיר את הצדדים לבית הדין קמא כדי לטעון בנקודה אחת בלבד, דהיינו טענת מאיס על של הבעל.
- ב. בית הדין מעכב את פסק הדין לחיוב האישה בגט, עד החלטת בית הדין קמא אם אכן יש כאן לבעל טענת מאיס עלי, גם אחר שמיעת בא כוח הבעל.
- ג. אם יחליט בית הדין האזורי כי אכן יש טענת מאיס עלי, הרי פסק הדין בעינו, והאישה חייבת בקבלת גט.

בשולי פסק הדין

- דא עקא שבא כוח האישה עוד מלין כי האישה עברה עוד הטרדה מינית במקום עבודתה, ואת זה כן סיפרה לבעל והוא ידע על כך.
- מנגד טוען בא כוח הבעל מכחיש זאת, וטוען: "הסיפורי מעשיות על אירוע עם שותף לעבודה, זכרו בא לראשונה כאן, זה לא הופיע בכתב הערעור ולא הועלה בכתב התביעה לא הועלה ברמז בעבר".

בא כוח האישה מגיב שזה לא נטען כי לא עלתה הטענה של מקח טעות.

אם בא כוח האישה עומד על טענתו החדשה, הרי בפניו פתוחה הדרך לבית הדין האזורי.

הנלע"ד כתבתי וצור יצילנו משגיאות אמן.

מיכאל עמוס

בתיק זה דעת רוב ודעת מיעוט.

דעת הרוב שהערעור מתקבל. מבוטל פסק הדין שחייב את האישה בגט. לדעת המיעוט יש להחזיר את התיק לבית הדין האזורי, לצורך בירור טענה אחת בלבד של מאיס עלי. גם לדעת המיעוט, מעוכב פסק הדין שחייב את האישה בגט עד להחלטה סופית של בית הדין האזורי לגבי טענת מאיס עליי.

נפסק כדעת הרוב.

לפיכך מוחלט

- א. הערעור מתקבל.
- ב. מחזירים את התיק לבית הדין האזורי לקיום דיון מחדש בתביעת הגירושין של הבעל לשמיעת טענות – ככל שישנן כאלו – שלא הועלו בדיונים הקודמים לרבות דיונים להוכחות. ובכלל זה גם לשקול ולהחליט, אם אי העלאתן בדיונים עד כה מאפשרת להעלותם בשלב הדיון הנוסף.
- ג. מבוטל בזאת חיוב הגט שהוטל על האישה בהחלטות בית הדין האזורי מיום ט' אלול תשע"ו, ומיום כ"ד תשרי תשע"ז. כל עוד לא ייקבע אחרת ע"י בית הדין האזורי, ורק לאחר שיקיים דיונים נוספים בתיק זה כאמור בסעיף ב' הנ"ל, אין האישה חייבת לקבל גט.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ד. אין צו להוצאות.

ה. ניתן לפרסם בהשמטת פרטים מזהים של הצדדים.

ניתן ביום י"ז באדר התשע"ז (15.3.2017).

הרב אברהם שינדלר

הרב מיכאל עמוס

הרב אליהו הישיריק